

Šesto predavanje iz Metodike fizičkog vaspitanja 1 i
Metodike fizičkog vaspitanja dece jaslenog uzrasta sa
zadacima
(predavanja i vežbe)

Razvoj motorike nakon prve godine života

Motorika predškolskog deteta – „graciozna nespretnost“

- Dete jaslenog uzrasta (period od prve do treće godine života) je u poređenju sa odojčetom samostalnije, mada mu je i dalje potrebna pomoć dok se oblači, jede ili hoda.
- Dete savladava efikasnija sredstva za izražavanje svojih želja, gestovi postaju precizniji, mimika se obogaćuje, javlja se potreba za govornom komunikacijom.
- U saglasnosti sa novim oblicima komunikacije i novim zadacima aktivnosti, dolazi do promene aferentacije pokreta, odnosno, dolazi do formiranja predmetnih radnji koje su usmerene i dirigovane tačnom i smisaonom percepcijom predmeta radnje.
- Bernštajn (prema, Elkonjin, 1965, str. 195) motoriku predškolskog deteta označava kao "gracioznu nespretnost". *Primećujemo da je u pitanju oksimoron.

- Opšti stepen telesne i ručne spretnosti je nizak, ali za decu se može reći da su gipka i spretna.
- Samostalnost predškolskog deteta je veća. U ovom uzrastu prvi put počinje obučavanje deteta, mada je učenje u pravom smislu te reči, tek u začetku.
- Novi zadaci traže od predškolskog deteta da savlada nove pokrete, naročito, pokrete sa oruđima.

Prvi zadatak za studente: nabrojati šta sve dete koristi kao „oruđe“ . Pored toga, opisati jedno kretanje u kome se koristi predmet, rekvizit, „oruđe“.

- Posle prve godine života, razvoj lokomotornog aparata se nastavlja.
- Hodanje i trčanje mlađe predškolske dece su nesavršeni: dužina koraka nije konstantna, razvoj udruženih pokreta ruku tek počinje, pokreti nisu dovoljno pravolinijski.
- Na kraju predškolskog uzrasta povećavaju se kvalitativni i kvantitativni pokazatelji lokomocije. Pokreti ruku i nogu kod hodanja i trčanja su udruženi, trčanje je ritmično i pravolinijsko.

Drugi zadatak za studente: U knjizi Dete u pokretu na stranama 48 i 49 pročitajte kratko poglavlje: Njuelov model motoričkog razvoja.

Potom, izaberite jedno od ponuđenih kretanja: **puzanje, hvatanje, hodanje ili trčanje** i navedite koja **OGRANIČENJA** (iz sve tri grupe ograničenja) deluju na kretanje kod dece čiji uzrast ćete sami izabrati.

Napomena: studenti koji slušaju Metodiku FV dece jaslenog uzrasta obavezno će izabrati jasleni uzrast.

- Posle prve godine deca prvi put ovladavaju skokovima (udalj, uvis...).
- Savladava se i bacanje, iako je preciznost kod dece relativno mala.
- Od druge do šeste godine dete obogaćuje motoriku kroz obilje igara u kojima koristi svoje telo, predmete i okolnu sredinu. Tek kada dostigne nivo voljnih pokreta, za dete su stvoreni uslovi za učenje brojnih kretanja i za dalji razvoj motoričkih sposobnosti.

Treći zadatak za studente: Imenovati i opisati jednu igru u kojoj dominira bilo koje kretanje.

Možete je i ilustrovati.

Napomena: studenti koji slušaju Metodiku FV dece jaslenog uzrasta izabraće igru prilagođenu deci jaslenog uzrasta.

Prirodna - filogenetska kretanja

- Do treće godine života dete pokušava da "osvoji", a u kasnijim periodima, da usavrši sve prirodne oblike kretanja: **hvatanje, puzanje, hodanje, trčanje, puzanje, provlačenje, skakanje, penjanje, dizanje, nošenje, bacanje, kotrljanje, vučenje, potiskivanje** i dr.
- Osnovna telesna kretanja su **prirodna, filogenetska kretanja**, svojstvena čoveku kao vrsti i njima ljudska jedinka ovlada veoma rano.
- To su temeljni, elementarni pokreti usmereni ka zadovoljavanju kvantitativne vrednosti kretanja i dosezanju cilja (Pišot i sar., 2010).
- Prirodni oblici kretanja svojom formom i strukturom prilikom izvođenja ne zahtevaju posebnu, specifičnu tehničku pripremu.

- Prirodni (osnovni, fundamentalni, filogenetski) oblici kretanja javiće se kod svakog deteta.
- "Da li će dete da hoda brzo, da skače daleko ili visoko, da ispoljava veću ili manju snagu u vučenju, guranju i nošenju, da li će se penjati brzo i spretno, u velikoj meri zavisi od situacija u kojima su se javljali osnovni oblici kretanja"(Gajić, 1985, str. 65).
- Budući da rani motorni razvoj deteta zavisi i od toga koliko je njegova motorika negovana, neophodno je izgrađivati uslove za ispoljavanje obilja kretanja, uz problemsko rešavanje motoričkih zadataka.
- Ranije su postojala shvatanja da su osnovna, fundamentalna kretanja isključivo pod uticajem zrenja i da će ih deca razviti do svoje sedme godine uz neophodne uslove za razvoj.
- Ipak, danas se zna da se ova kretanja ne razvijaju isključivo zrenjem, već da će njihov kvalitet zavisiti i od podučavanja i vežbanja, odnosno, planskog i organizovanog uticaja u smislu stvaranja uslova za učenje raznovrsnih oblika kretanja i pravovremenog uticaja na razvoj motoričkog potencijala

- Prirodni oblici kretanja su osnova na koju se nadograđuju sva ostala motorička znanja.
- Zbog toga se definišu kao osnovne motoričke aktivnosti koje služe kao temelj za kasnije naprednije i složenije aktivnosti.
- Još se nazivaju i biotičkim motoričkim znanjima.
- Prirodni oblici kretanja su od sve većeg značaja za formiranje antropološke osnove na kojoj se brže i jednostavnije mogu formirati specifična sportska motorička znanja, ali i za opšti razvoj i zdravstveni status populacije (Findak, 2000.).
- **Budući da prirodni oblici kretanja predstavljaju osnovno sredstvo fizičkog vaspitanja u radu sa decom predškolskog uzrasta i jedan od oblika fizičke aktivnosti, posvetićemo im se dodatno kroz temu: SREDSTVA FIZIČKOG VASPITANJA – FIZIČKA AKTIVNOST koja je planirana od sledećeg predavanja.**

Prirodni oblici kretanja omogućuju:

1. savladavanje prostora – valjanje, kortljanje, puzanje, hodanje, trčanje;
2. savladavanje prepreka – skokovi i poskoci, preskoci, naskoci, saskoci, provlačenja, penjanja
3. savladavanje otpora – držanja, podizanja, nošenja, guranja, vučenja, upiranja i višenja, nadvlačenja;
4. manipulaciju objektima – bacanja, hvatanja, dodavanja, gađanja, vođenja, žongliranja

Razmisliti o tome, koja grupa od prethodno navedenih kretanja se najviše upražnjava kod dece predškolskog uzrasta:

Četvrti zadatak za studente: iz prethodnog teksta uočavate da postoje sinonimi za termin - prirodni oblik kretanja.

Navedite ih: _____

Novija istraživanja ukazuju na to da je razvoj prirodnih oblika kretanja kod današnje predškolske dece nezadovoljavajući, i da se to negativno odražava na kvalitet života u detinjstvu, ali i u odraslom dobu (Harington, 2006, Malina, 2005, Pišot i sar., 2010, Sturza Milić, 2014, 2016, 2019).

Peti zadatak za studente:

Pomoću ključnih reči: **prirodni oblici kretanja, predškolski uzrast, motorički razvoj dece** pronaći na Internetu jedan naučni rad, pročitati ga, ispravno navesti njegovu referencu i priložiti link:

Referenca naučnog rada:

Link: _____

Način citiranja izabrane reference pogledati u dokumentu: УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ СЕМИНАРСКОГ И ЗАВРШНОГ РАДА (potpoglavlje 7.1. Цитирање, парафразирање и списак референци (литература) на страни 16) [Microsoft Word - INOVIRANO UPUTSTVO ZA IZRADU SEMINARSKIH I ZAVRSNIH RADOVA, 29.11. 2019. -1.doc \(uskolavrsac.edu.rs\)](#)

Primer:

Referenca: Perić, D., Tišma, M. (2014): Uloga motoričkog ponašanja dece predškolskog uzrasta u formiranju pojma o sebi. *TIMS Acta* 8, 31-40. Novi Sad: Fakultet za sport i turizam.

Link: [No.4 Peric Tisma Uloga-motorickog-ponasanja-dece-predskolskog-uzrasta-u-formiranju-pojma-o-sebi.pdf \(tims.edu.rs\)](#)

Rok za slanje predispitnih zadataka:

Predstavnicima grupa će urađene predispitne zadatke poslati do
23.12.2020. godine

**Tema u najavi: Sredstva fizičkog vaspitanja dece predškolskog uzrasta;
Fizička aktivnost dece predškolskog uzrasta**